

menikov. — Izvestje podaja tudi 13 lepih slik, med njimi podobi prelata J. Smrekarja in podobarja J. Vurnika. — S temi vrsticami smo želeli prijatelje umetnosti, zlasti cerkvene, opozoriti na sicer tiho, a zelo

plodovito delovanje Društva za krščansko umetnost, ki je tudi v zadnji petletni dobi vodilno in z uspehom delovalo vskljud skrajno skromnim svojim sredstvom na velevažnem polju domače cerkvene umetnosti. n.

Medvedov nagrobnik.

Tretje leto že poteka, odkar nam je zasul prerani grob pesnika Antona Medveda. In še danes ni na njegovi gomili na pokopališču v Kamniku nagrobnika. Sam ni zapustil niti toliko, da bi se bili povsem pokrili pogrebni troški. Toda zapustil je slovenskemu narodu toliko sadov svoje duševne izvirne sile kot pesnik, da je naša dolžnost, poskrbeti mu dostojen, dasi skromen nagrobnik. Zaraditega so sklenili njegovi spodaj podpisani intimni prijatelji, da se združijo v odbor in naprosijo prispevkov za njegov spomenik. Da bi pa spomenik ne bil neokusno in umetniško brezvredno delo, zato se je poveril načrt kiparju g. profesorju Peruzziju v Splitu. Ta je zasnoval jako umesten klasično resen nagrobnik, kakor je bila poezija pokojnega Medveda. Spomenik predstavlja sarkofag iz sivega kraškega marmorja, v katerem je vdolan relief iz belega kamna. Na reliefu je Orfej v spremstvu dveh genijev in pastirček-pevec s piščalko, iz srede reliefa se pa dviga antični dobri pastir in Kristov monogram. V dnu spomenika, nad grobovo glavo, je lira. Skoz potrgane strune se zvija kača. Ob straneh stojita na podstavkih dve kameniti žrnvi, iz katerih kipita kot zelen okvir ob spomeniku dve cipresi. Po tem površnem opisu lahko vsak spozna, da bo spomenik sam res nekaj izvirnega in umetniškega, morda prvi takega značaja na naših pokopališčih. Delo samo po načrtu in mavčnem odlivku Peruzzijevem izvrši podobar gospod Pavlin v Radovljici.

Podpisani odbor vabi slavno občinstvo, da drage volje prispeva s skromnimi darovi za spomenik, da prireja ob prijateljskih in društvenih večerih male zbirke v krogu onih, ki so pokojnika poznali osebno ali ga vsaj uživali po njegovih delih. Priporočamo to prošnjo raznim denarnim zavodom, občinam, posebno župnijam, kjer je služboval pokojnik, in njegovim tovarišem-duhovnikom. Vsi prispevki naj se izvolijo pošiljati odborovemu blagajniku g. Urbanu Zupancu, Ljubljana, Križevniška ulica št. 8.

V Ljubljani, 1. aprila 1913.

Odbor za zgraditev Medvedovega spomenika:

Urban Zupanc,	Andr. Kalan,	Fr. S. Finžgar,
blagajnik.	načelnik.	tajnik.

Naše slike. Nekaj zgledov moderne monumentalne plastike podajamo danes. Vso pozornost zasluži drzno zamišljena in bravurno izdelana kompozicija našega mnogoobetajočega umetnika Jos. Vrbanija »Potop« (str. 205.). Uničujoči val se zagrne čez poteptana telesa v obliki divjajočega konja. Kakšna kruta moč in neusmiljena sila je izražena v tem stegnjenem mišičastem telesu! Smrtni demon v svoji suhi koščenosti pa je prava podoba sovražnosti in pokončanja. Omamljena od naglega napada se zvijajo na tleh umirajoča trupla. Vrba-

nija je velik v izrazu silne strasti. Elementarna moč v vsej svoji neusmiljeni krutosti je dobrodošla naloga njegovemu po izrednem učinku stremečemu talentu. Priobčili smo že več njegovih plastik v reprodukciji, ki kažejo mnogostranost njegove nadarjenosti. V »Potopu« je pa dosegel tako silo in prostost samostojnega, drznega vzleta, da ga moramo prištevati med najboljše moderne plastike daleč čez mejo naše ožje domovine! Peruzzijev načrt za A. Medvedov spomenik (str. 213). Na drugem mestu objavljamo oklic Odbora za A. Medvedov nagrobni spomenik. Pokojni pesnik je bil, kakor je sam rad poudarjal, pesnik »Dom in Svetov«, ki je skoro vse svoje pesmi objavil v našem listu. Želeti je, da se zato naročniki »Dom in Sveta« rade volje odzovejo vabilu ter po svoje pripomorejo, da se diki naših pesnikov postavi dostojen spomenik. Sarkofag v duhu starokrščanskih grobnikov je jako srečno zamišljen. Medvedov nagrobnik bo tudi v umetniškem oziru znamenit. — Skandinavci so postavili spomenik preiskovalcu arktičnih krajev Mylius Ericksenu (str. 221). Tudi original svoje vrste! Težava arktične ekspedicije skoz sneg in led z majhnimi sanmi, ki jih vlečejo mraza in gladu vajeni psi, je vsekana z drznimi udarci v sirovo skalo. — Pokojna angleška kraljica Viktorija je šla vsako zimo na solčno francosko Riviero. Tu je bila jako priljubljena radi svoje dobrotljivosti. Postavili so ji v Nizzi na svetovnoznani »Angleški promenadi« lep spomenik, ki jo kaže kot ljubiteljico mladine (str. 234). — Jaroslav Vrchlický (str. 236), najmnogostranejši in izredno plodoviti pesnik češki, je lani umrl. Kot epik in kot lirik, kot prevajalec in kot estetik je zapustil češkemu narodu nepregledno vrsto del. Filozofična in zgodovinska vprašanja, dnevna politika in vroča srčna strast — vse se mu je vlivalo v verze, med katerimi so mnogi neminljive vrednosti. Pri toliki obilici je seveda tudi marsikaj nepopolnega. — Poreško-puljska škofija je po smrti dr. Flappa dobila novega pastirja v osebi dr. Trifona Pederzollija (str. 219), doslej župnika pri Sv. Antonu Novem v Trstu. Novi škof, ki prejme posvečenje na praznik sv. Petra in Pavla, je rojen v Kotoru in iz mnogoletnega dušnega pastirstva dobro znan s Slovenci in Hrvati. Želimo mu obilo blagoslova pri svečeniškem delu med istrskim narodom. — Kolera je grozila zopet letos, da preplavi Evropo, ko je Turčija iz Azije klicala svoje zadnje čete na balkansko bojišče. Povzročitelj kolere je bacil, ki ga po njegovi skrivljeni obliki imenujejo »comma-bacillus«. Ta bacil se neznansko hitro množi in povzroči bljuvanje in diarejo z drugimi znaki kolere. Dve ognjišči sta, iz katerih se razširja ta bolezen na vse kraje starega sveta. Eno ognjišče je v severovzhodnem delu Zapadne Indije, drugo pa v Arabiji v bližini Meke, odkoder jo zanašajo mohamedanski božjepotniki na vse strani. V teh krajih kolera nikoli ne ugasne. Naši slike (str. 237 in 238) nam kažeta bacila kolere pod povečalnim steklom in pot, po kateri se je doslej širila kolera iz svoje domovine v Indiji in Arabiji po Evropi in Aziji.